

»SLOVENE« velja
po pošti na vsaki strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 100—
za pol leta . . . 55—
za četiri leta . . . 30—
za en mesec . . . 10—
Za izposojnino celoletno K 140—
Sobotna izdaja:
za celo leto . . . K 20—
za izposojnino . . . 25—

SLOVENE

»SLOVENE« izdaje: **»SLOVENE«**
Kazalo: 100 str. (50 str. za
celoletno in 50 str. za pol-
letno)
za celoletno . . . po K 100—
za polletno . . . po K 55—
za četiri leta . . . po K 30—
za en mesec . . . po K 10—
Tri naročila med 30 dnev
popust.
Najmanjši opla. 50/100 K 10—
Izjava vnut. dan izjavila po-
srednik in dan po prazniku
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Recepti se ne vračajo; nehranljiva pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne krm.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglaš.
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Državna misel.

Škodoželjno opazujejo in komentirajo nemško-avstrijski listi notranje boje naše neurejene države in vsak po svoje izreka o njej sodbo, kakor mu velewa njegova želja. Zalujejo po tistih časih, ko smo jim Slovenci služili za nakoval; pogrešajo nas zlasti sedaj, ko v Nemški Avstriji še bujno cvete sisteme revizij. Ločitev Slovencev od Avstrije jim hudo dene, ker so šele danes spoznali, kaj smo za Nemce pomenili tako zaničevani Slovenci. Pri dr. Schoepferju sta bolest in hrepenenje po nekdanjih polnih loncih, iz katerih so zajemali samo Nemci, tako močna, da napoveduje v »Alpenländer Bote« razpad češkoslovaške republike in kraljestva SHS. Nemci namigavajo, da se naša država rahlja in maje, istodobno pa prosijo od nas pomoči v prehrani in sklepajo pogodbe v zavesti, da bo Nemška Avstrija v prehrani vedno pasivna.

Nemška javnost se moti, ako zamejuje notranje boje v naši državi s protidržavnimi tendencami. Naša ljubezen do nove države ni nič ohlajena, ker ravno iz ljubezni do države in naroda bojujejo oster boj zoper absolutiste, ki zlorabljajo svoje državniško stališče v strankarske namene in vzbujajo med narodom veliko nevoljo. S temi absolutisti bo že narod sam obračunal in napravil konec njihovega slepomiselnosti!

Naravno je, da se bo pri nas bil še hud boj za državno in upravno obliko. Centralisti in decentralisti bodo še dalje časa viheli uma svitle meče in prepričani smo, da bodo končno zmagale moderne struje, ki s praktičnega stališča zahtevajo decentralizacijo v vseh upravnih panogah, v katerih zahteva to dobra, moderna uprava, centralizacijo pa le tam, kjer je potrebna in koristna za državo.

Res je, da sedanja demokratsko-socialistična vlada izpostavlja državno misel v narodu na veliko preskušnjo. Nezmerna strankarsko orientirana uprava, policijski nasilni sistem z medvojno avstrijsko konfiskacijsko prakso, dušenje svobode, korupcija v vladnih krogih in uvajanje Stürgkh-Tiszovih metod, vladati brez parlamenta in z naredbami in oktroaji, vse to mora pomnožiti nevoljo širokih ljudskih plasti, ki itak bridko občutijo posledice vojne. Narod se pa zaveda, da vojnih posledic, ki jih občutijo sosedne države še veliko huje nego mi, ni povzročila Jugoslavija, ampak da so neizbežna dedščina nesrečne politike avstro-ogrskih in nemških državnikov, ki so začeli vojno. Demokratsko-socialistična vlada si je napravila veliko odgovornost, ki se je pa očitno ne zaveda; ona nosi krivdo, da se naroda poloteva srd in odpor, ona je kriva, da se v inozemstvu, tudi v ententnih krogih boj naroda proti samodržnikom in nasilnikom tolmači kot znak razpadanja. Tem bolj kriva, ker demokrati ob vsaki priložnosti označujejo vsak odpor proti gnolobi njihovega režima in vsak pojav za ozdravljenje sedanjih razmer kot državni sovražno stremeljenje. Vse opozicijske stranke so po izjavah malo modrih demokratskih voditeljev protidržavne. Celo vladni socialisti so naenkrat našli v VLS avstrijskane. To počenja v zavesti, da je v narodu globoka misel, ki so jo ali vsadili narodu v srce v prvi vrsti politični voditelji VLS ali pa je sama vzklila iz neodoljivega hrepenenja naroda po državni svobodi. Socialisti so bili pri delu osvoboditve naroda nedolžni kakor lanski sneg.

Boj proti demokratsko-socialističnim rušiteljem temeljev, na katerih sloni zadovoljnost naroda in države, je zato v interesu naroda in države, je zato v interesu državne misli. Čimprej izginejo s površja sedanji državni mogotci, tem bolj bo za državo in njeno prebivalstvo. Nikdar pa naj naša javnost ne zamenja državo, ki jo hočemo, s sedanjimi nositelji državne oblasti, ki bodo ravnotako hitro izginiti s površja, kakor so prišli. Demokratski voditelji in njihovo časopisje pa naj ne nudi brez vsake potrebe, zgolj iz strankarske strasti, našim državnim nasprotnikom takega orožja in naj bo s svojim natečajem o protidržavnih pojavih previdnejše.

K. R.

Ob dvanajsti uri!

Poročila iz Beograda zamotala so se bolj valutno vprašanje in po poznanju uradnega komunikeja je vse prizadeto ljudstvo še mnogo bolj razburjeno in brezupno. Ta uradna izjava jasno kaže neodkritost finančnega ministra in dovede vsakogar, ki se količikaj briga za finančne zadeve in denarni trg, do prepričanja, da finan. minister namerava atentat na našo krono, ki bi povzročil popolno gospodarsko propast milijonov državljanov.

Naše valutno vprašanje ni tako težavno, kakor ga radi predstavljajo. Glavna težkoča obstoji v tem, se-li naj vzame kot podlaga nove denarne veljave krona ali dinar, ali pa stari srbski dinar. Ko smo se začeli podrobneje baviti z rešitvijo valutnega vprašanja in ko smo zaznali za begradsko namero, da se vzame kot podlaga srbski dinar, se je na ozemlju s kronsko novčanicami takoj sprožil protipredlog, da se naj izvoli kot podlaga krona ali dinar. K temu predlogu je Hrvatoma in Slovincem dal povod zglede denarne preuredbe v pokrajinah, zasedenih po Lahih. Naši bratje onkraj demarkacijske črte morajo vsled zamenjave kron vse, kar je prej stalo ene krono plačati z eno liro. Ker se je bilo pri nas primeru neenakomernosti izmenjave kron v dinarje bati slične podražbe, so se vsi strokovnjaki izrekli za to, da se naj krona enakomerno, to je po ključu 1 : 1 zamenja za nov dinar. Da pa ne bi bili Srbi prikrajšani, smo bili voljni pritrditi, da se njihov star bančni dinar zamenja za novi dinar po razmerju, kakor bi bilo pravično z ozirom na kupno moč starega dinarja.

Ko se je razpravljalo o tem predlogu, so trdili, da je starih dinarjev komaj 500 milijonov v prometu. Če se vrednost starega dinarja ceni na 3 K, — kar pa ne odgovarja njegovi kupni moči, — bi bilo torej treba 1.500.000 novih (kronskih) dinarjev za odkup 500 milijonov starih dinarjev, tako da bi se bila skupna vsota krozečih kronskih dinarjev pomnožila za 1 in pol milijarde. Ta enostaven in za vse državljane jugoslovanskega kraljestva pravični predlog je finančni minister neodkrito zavrnil v drugačno obliko in mislil z enim udarcem doseči dva cilja: stari srbski dinar dvigniti do polne višine, krono pa za večne čase vkovati in ponižati na eno četrtino njene vrednosti. Odločil se je torej za to, da se vzame kot jedinica nove denarne veljave stari srbski dinar, ki krozi sedaj samo na ozemlju, kojemu pripada komaj tretjina državljanov nove države SHS.

Razmerje med obema novčanicama pa so samovoljno in brez vsake upravičenosti določili z 1 : 4. Da bi nas za to nesrečni načrt pridobili, so nam začetkom obljubljali, da bodo novotiskane dinarske novčаницe pretiskali na eni strani s kronsko vrednostjo v štirikratnem iznosu in ko smo se temu protivili, so nam velikodušno dovolili, da se bodo nove novčаницe s kronskim natisom označile na obeh straneh. Z dvostransko označbo pa nismo ničesar pridobili, ker tisk je postranska reč. Glavno je, da se je vrednost naše krona, koje kupna sila se ne razlikuje mnogo od dinarske, za večne čase zmanjšala na četrti del vrednosti starega dinarja. Pri tem je uvaževati še sledeče:

Vsled žigosanja in kolekovanja kronskih novcev je danes popolnoma jasno in znano, koliko teh bankovcev je tostran Save v prometu. Ni pa znano, koliko kron krozi onkraj Save, še manj pa nam povedo, koliko je starih dinarskih novčаниц v prometu. Pred pol leta se je trdilo, da je teh novcev, ki da so kriti z zlatom, enakovrednimi devizami in drugimi

vrednostmi, v prometu pol milijarde, novejša poročila iz verodostojnih virov pa trdijo, da jih je za 900 milijonov do 1 milijarde. Če je to res, potem pomeni zamenjava po razmerju 1 : 4, da se bodo pomnožile kronske novčаницe za 4 milijarde, tako da jih bo skupaj morebiti 10 do 12 milijard v prometu. Posledice te zamenjave ne bodo izostale. Trgovci z onstran Save bodo preplavili trgovska središča pokrajin s kronsko veljavo, to so Zagreb, Osijek, Ljubljana, Novi sad in Sarajevo — in bodo s svojimi novci pokupili za nizko ceno vse blago. To bo povzročilo isto, kar vidimo na Dunaju: zaloge se bodo izpraznile, vršila se bodo splošna razprodaja in draginja se bo de dvignila na neznosno stopinjo. Na zunanjih borzah bo seveda, če se izvede Veljkovičev načrt, notirala samo dinarska veljava, — za kronsko se ne bodo nihče brigali. Ker pa se dinar ne bo dvignil na ceno, ki odgovarja 4 kratni kupni sili sedanje krona, bomo morali blago v inozemstvu drago plačati, inozemci pa bodoje s svojimi novci na pol zastonj pokupili naše izvozne blago, kakor to delajo Lah, Švircarji in Holandci v Nemški Avstriji.

Kdor premišljuje trezno o udarcu, ga nam namerava zadati finančni minister s pomočjo ministrskega sveta, mora priti do zaključka, da rešitev takega za vso državo velevažnega vprašanja ni prepuščati posamezni osebi ali pa morda četvorici teoretikov, ki so jim gospodarske zadeve španska vas in ki nimajo toliko zavesti, da spoznajo, kam vodi nasilno dejanje. Gospodje predstavniki vseh strank in vsega osvobojenega ozemlja, postavite se ob dvanajsti uri v bran, skličite skupen shod in povabite nanj strokovnjake ter protestujte proti uničujočemu koraku jedne same samovoljne osebe, da rešite že tako izmозgano narodno imetje in poteptano narodno gospodarstvo!

Občni zbor „Edinosti“ v Trstu.

LDU Trst, 20. januarja. V nedeljo, 18. t. m. se je vršil v gledališki dvorani Narodnega doma v Trstu izredni občni zbor političnega društva »Edinost«, sklican, da razpravlja o velevažnem vprašanju, ki sedaj v največji meri zanima ves jugoslovanski narod v zasedenem ozemlju, namreč o šolskem vprašanju. Predsednik društva dr. Josip Wilfan je s primernim nagovorom otvoril shod, spomnil se s prisrčnimi besedami dr. Ivana Novaka, nakar je društveni tajnik dr. Mikuletič podal obširne in temeljito poročilo, v katerem je z mnogobrojnimi statističnimi in dejanskimi podatki osvetlil žalostne šolske razmere v Trstu in v Istri. Slično obsežno poročilo o šolstvu na Goriškem je podal dr. Podgornik, nakar so se k predmetu oglašili zastopniki pazinskega, poljskega, bužetskega in poruškega okraja ter govornik iz Notranjske, ki so vsi v drastičnih besedah osvetljevali žalostno stanje, v katerem se nahaja slovensko in hrvatsko šolstvo v posameznih okrajih, zasedenih po Italijanih. Nato je občni zbor soglasno sprejel naslednje resolucije: »Na izrednem občnem zboru Političnega društva »Edinost«, 18. januarja 1920 v Narodnem domu v Trstu zbrani Jugoslovani iz zasedenega ozemlja, podrejenega generalnemu civilnemu komisarijatu v Trstu, so sklenili enoglasno naslednje resolucije:

1. Prosvedujemo z ogorčeno odločnostjo proti postopanju zasedbenih oblastev in stvari jugoslovanskega šolstva, zlasti proti temu, da so v mnogih krajih slovenske in hrvatske šole zaprte, v mnogih tudi namerno samovoljno in protizakonito premenjene v italijanske; da se še vzdržuje neupravičena, nasilna prepoved zopetne odprtve zasebnih šol in celo zabranjuje zasebni pouk in da se brez ozira na elementarne kulturne potrebe zavlačuje rešitev tudi najnužnejših šolskih zadev.

2. zahtevamo v polni zavesti svojih nezastarljivih pravic in v netopogljivem odporu proti krivici, ki se nam godi, da se neznosnemu, protikulturnemu stanju stori konec in da se nam povrnejo naše šole vsaj v oni meri, v kateri smo jih imeli pred zasedbo, in v to svrhu zahtevamo posebno, da se vzpostavi zakonita šolska uprava, da se spet skličejo in po potrebi dopolnejo šolski sveti in da se ukrene potrebno, da se jugoslovanski učitelji lahko povrnejo na svoja mesta iz internacije ali iz ubežništva, s primernimi jamstvi za svojo svobodo in telesno varnost, brez prikrašave svojih pravic; za Goriško posebej, da se kolikor prej popravijo, oz. vzpostavijo poškodovana šolska poslopja;

3. naročamo odboru Političnega društva »Edinost«, da naj z vso vneto in odločnostjo zastopa te pritožbe in zahteve ter poskrbi, da izve za nje civilizirani svet ter

pozivamo jugoslovansko prebivalstvo, naj ne klone duhom, temveč pogumno vztraja v boju za naše pravice do zmage, ki je pravični stvari prej ali slej gotova.

H koncu je predsednik pozival vse udeležnike, da naj vsepovsod pridobivajo nove člane in tako razširjajo organizacijo. Naše politično društvo je ustanovljeno za vse dežele, za katere se nahajajo osrednje oblasti v Trstu, prej torej za vse področje tržaškega generalnega civilnega komisarijata. Zato predsednik posebno pristočno pozdravlja ponovno govornika iz Notranjske Kakršna naj že bo odločitev glede teh naših zemlja, vendar ne moremo čakati in odlašati. Tisti, ki smo pod eno pezo, moramo v skupni organizaciji iskati pomoč. Ko pride ločitev, naj le gredo tisti, ki bodo tako srečni, v svobodo. Zato tudi odtod pozivamo brate iz Notranjske, da se nam pridružijo.

Sedanja naša organizacija je le začasna, tudi društveni odbor je le začasen, kajti šele potem, ko bo naša organizacija izvedena vsepovsod, od Triglava do Kvarnera, tedaj se izvoli novi definitivni odbor. Po zahvalnih besedah za mnogobrojni obisk občnega zbora je predsednik zaključil občni zbor.

Francija.

Deschanel — novi predsednik.

Volitve na Francoskem so rodile političen preobrat. Poincaré, nekdanji ljubljene francoskega naroda, se je odrekal novi kandidaturi za predsednika republike, kljub temu, da je bil pri volitvah v senat skoro soglasno izvoljen. Obe zbornici sta jasno izrazili željo po novih močeh. Poincaré se je zavedal, da je vojna, predvsem pa mirovni pogodbi v Versaillesu in St. Germainu, vzbudila v narodu zavest, da je treba na vladnem krmilu drugih moči. Zmagovalec Clemenceau se tega ni zavedal in je pri volitvah za predsednika francoske republike propadel. Z njegovim padcem smo v političnem življenju Francije doživeli že tri presenečenja. Volitve v parlament so bile poraz za radikalne socialistične struje, volitve v senat so pomaknile težišče politične moči še bolj na desno, — sedaj pa je padel »tiger«. Politična preteklost Clemenceauja je burna. Bil je v strah vsem političnim strankam, v posebno veselje mu je bilo, preobračati ministrske stole. Vojna je spravila to utelešeno energijo na površje. V času, ko je Francija že vsa utrujena začela razmišljati o miru, je prijel z železno roko za državno krmilo. »Tiger« je hlepel po moči, so govorili po pariških klubih, cestah in časopisih, »dali smo mu jo. Sedaj naj dobi vojno!« Dobil jo je. Veliki zagovornik osvete nad Nemci je vkorakal v »Strasbourg kot kak kralj. Bil si je tako gotov, da stoji vse javno mnenje za njim, da je premisljal, ali naj sprejme kandidacijo za predsednika ali ne. Brez hrupa in izjav je doživel poraz. Izvoljen je Deschanel. S »tigrom« sta padli dve politični načeli: kulturni boj in načelno sovraštvo proti Nemcem. — Novi predsednik francoske republike Paul Deschanel je rojen v Bruslju 1. 1850. kot sin znanega pisatelja in politika Emila Deschanela. Stopil je v upravno službo

in se priključil republikancem; pozneje se je približal skupini katoliških nacionalcev (liberalcev). Vsled svojega elegantnega govorniškega talenta je bil dolgo vrsto let predsednik parlamenta. Dvanajst let je bil član francoske akademije. Napram Nemčiji bo vodil bolj umerjeno politiko.

Millerand — novi ministrski predsednik.

Clemenceau je bil med vojno velik dobitnik Francije. Njegovi mirovni politiki pa ni bila srečna, ker se je oddaljevala od Wilsonovih vojnih ciljev. Nemčija se že danes zaveda svoje bodoče moči in nove države, prikrašane na mirovni konferenci, so se Franciji precej odtušile. Zato so morali priti na Francoskem na površje močje, ki jih francoska mirovna politika ni kompromitirala pred svetom kakor Clemenceau. Clemenceau naslednik je Millerand, mož velikih političnih zmoglosti, ki je znal kot blesteč govornik v svoji stranki s svojimi nazori prodreti tudi ob najhujšem odporu. V mlajših letih se je pridružil socialistom in začel tekmovati z Jaurèsom. V Waldeck-Rousseaujev kabinet je stopil kot socialistični trgovski minister. Kot minister se je oddaljil od socialističnega naziranja in je sprejemal tudi odlikovanja od raznih močestev, vsled česar so mu dali priimek »rdeči baron«. S socialistično stranko je pa prelomil šele leta 1904., ko je v zbornici glasoval proti socialističnemu predlogu za razorožitev. Bil je nasprotnik Clemenceaujeve mirovne politike in je sopovzročitelj njegovega padca. Na Francoskem ne daje pravca v politiki toliko predsednik republike, kakor ministrski predsednik; zato bo mnogo od Milleranda odvisno, če si bo Francija mogla zopet pridobiti pri drugih državah tiste velike simpatije, kakor jih je imela zlasti med vojno.

Mažari v Parizu.

Mažarska delegacija je stopila 16. t. m. pred najvišji svet v Parizu. Grof Apponyi je podal poročilo o željah in položaju Mažarske. Prvi del poročila je govoril francosko, nadaljeval je angleško in zaključil v italijanskem jeziku z apelom na italijanski narod, ki je bil vedno, posebno pa od narodne revolucije l. 1848. prijatelj mažarskega naroda.

V svojem ekspoziju je grof Apponyi izvajal: »Razkosanje Ogrske ne bi služilo ne stvari svobode in ne miru; pomenilo bi samo, da preide samovlada od enega plemena na drugo, ki ni doseglo še tako visoke kulturne stopnje. Sploh pa je domneva, da hočejo ogrske narodnosti izstopiti iz ogrske državne zveze, napačna. Da se pride do prave resnice je treba iti pot plebiscita, ki ga Ogrska odločno zahteva pod nepristranskim nadzorstvom. Neizmerena odgovornost pade na tiste, ki so postali po zmagi sodniki sveta. Ogrska je veljala dosedaj za najpopolnejšo zemljepisno enoto in najbolj naravno gospodarsko skupnost v Evropi in njena politična konstitucija, posvečena po zgodovini desetih stoletij, je produkt trajno delujočih naravnih sil.

Potem je poudaril grof Apponyi potrebo in skupen interes zmagovalcev in premaganih, da se zajamčijo pogoji produktivnega dela in je pokazal na težka bremena, ki so jih naložili Mažarski po vojni, po strašni nesreči in opustošenju dveh revolucij, po boljševiski vladi tekom štirih mesecev in po trdi okupaciji tujcev. Končal je s poklonom zaveznikom: »Ne zamerite nam, če vidimo za to Anglijo, za to Francijo in Italijo, ki slave danes svojo zmago z orožjem, silhueto one druge Francije, ki je bila vedno zavetje velikih idej, ki je mati vse svobode in ono drugo Italijo, v kateri častimo zibko renesance.«

Nato je Lloyd George prosil Apponyija, naj mu pojasni, kje je ono triinpolmilijonsko mažarsko prebivalstvo, ki ga mirovna pogodba odrta od Mažarske. Grof Apponyi je izrazil svoje veselje nad tem vprašanjem in je z zemljevidom v roki dal zaželjena pojasnila.

Clemenceau je dal zagotovilo, da bo najvišji svet upošteval vse argumente, ki jih je osebno ekspozije; obenem je opozoril, da more mažarska delegacija tudi še v drugih točkah tekom 15 dni staviti svoje predloge. Nato je sejo zaključil.

Parjsko časopisje različno komentira ta govor. »Matin« pravi, da je bil grof Apponyi neutrudljiv in da se je 2 uri gibal med tremi jeziki. Ogrsko je označil za občudovanja vredno gospodarsko enoto, ki je nobena vojna in nobena pogodba ne bo mogla trajno raztrgati.

V »Journal des Débats« pa pravi Gauvain: »Mažarstvo je doseglo do tega stoletja mnogo nižjo stopnjo kulture kot ostali deli stare habsburške monarhije. Zveze mažarski aristokratov s

svetovno aristokracijo nas ne smejo zavesti v zmoto o pravih namenih teh gospodov. Zdi se, da se v zapadnih vlemestih počutijo zelo dobro. Imajo tam prijetne zveze in so se pravočasno znanli priljubiti; toda politično so še vedno nesposobni sovražniki demokracije, ki je po tolikih izgubah in žrtvah zmagala v novembru 1918. Da ne bodo te izgube in žrtve zaman, naj se najvišji svet neomajno drži mirovnih pogojev, ki so bili včeraj naznanjeni mažarski delegaciji.«

Mirovni posvet.

Nove težkoče v jadranske mvprašanju.

LDU Pariz, 20. jan. (DunKU) »Agence Havas« poroča: Resitev jadranskega in reškega vprašanja je pri vrhovnem svetu naletela na nove težkoče. Vrhovni svet nastoja na to, da se po potrebi uveljavi londonska pogodba.

LDU Berlin, 21. jan. (DunKU) Kakor javlja »Deutsche Allgemeine Zeitung« iz Curiha, piše pariške »Journale«, da se jugoslovanski odgovor na italijanski posredovalni predlog v raznih točkah ne strinja. Belgrad zahteva neodvisno Albanijo in je proti odstopitvi volškega okraja Italiji, brez katerega pa ni mogoča zveza med Istro in Reko.

LDU Pariz, 20. januarja. (DunKU) — »Agence Havas« javlja: Kakor poroča »Temps«, je jugoslovanska delegacija sinoči prejela odgovor svoje vlade na italijanski predlog.

Vrhovni svet.

LDU Pariz, 20. januarja. (DunKU — Havas.) Kakor poroča »Temps«, so člani francoske delegacije sklenili, da odstopijo. Odstop bodo zvečer uradno objavili.

LDU Pariz, 20. jan. (ČTU) Lloyd George je predlagal, naj ostane Clemenceau predsednik mirovne konference. Clemenceau je to odklonil.

LDU Pariz, 20. januarja. (DunKU) — Clemenceau je naslednik v mirovni konferenci še ni določen. Domneva se, da se bo mirovna konferenca v sredo odgodila. Lloyd George odpotuje v četrtek v London. Lord kancelar Birkenhead odpotuje danes. Iz tega sklepa, da so posvetovalnja o izročitvi krivcev končana.

LDU Budimpešta, 20. januarja. (DunKU — OKU.) Ogrska mirovna delegacija je v Neuillyju predložila noto o različnih vprašanjih, ki so sporna med Ogrskim in Rumunijo radi Erdeljske.

Razna poročila.

Dr. Korošec pri Davidoviču.

LDU Belgrad, 20. januarja. Dr. Korošec, predsednik Jugoslovanskega kluba, je bil včeraj sprejet pri predsedniku vlade Davidoviču.

Stavka v Italiji.

LDU Trst, 20. januarja. Stavki italijanskih poštinskih uslužbencev se sedaj pridružuje še stavka železničarjev. Sindikat italijanskih železničarjev v Bolonji je sklenil smoti, da začne stavko ob 24. uri. Na sinočnem železničarskem zborovanju v tržaški delovni zbornici se je enoglasno sprejel predlog, da se tudi železničarji v Julijski Benečiji pridružijo stavki svojih italijanskih tovarišev. Vsled tega sklepa se je tudi tukaj začela stavka danes ob 24. uri.

Odpravljena carina za žito in moko.

LDU Rim, 21. jan. (DunKU.) Uradni list priobčuje kraljevi dekret, po katerem se do nadaljnjega odpravi carina na moko in žito.

Avstrijsko zastopstvo v Pragi.

LDU Praga, 21. jan. (DunKU.) Avstrijski opravnik dr. Marek je izročil čehoslovanskemu ministru za zunanje posle dr. Benešu svoje poverilnice in se je nato pogovarjal z njim o izidu praških pogajanj.

Vstaja v Indiji.

LDU London, 21. januarja. (DunKU) Kakor doznava Reuterjev urad, je bil po danes v London dospel poročil ob indijski meji bud boj. Angleži so izgubili 380 mož. Oddelek v Dorai, ki prodira v osrčje dežele Hohmona, je naletel na močan odpor. Voditelji ustašev so sedaj pisмено prosili, naj se ustavi prodiranje in izjavljajo, da se hočejo podvreči pogojem, ki se jim nalažajo.

Boji med Francozi in Arabci.

LDU Rotterdam, 21. januarja. (DunKU.) »Times« javljajo: Iz arabskih virov doznavamo, da so se zopet spopadli Francozi in Arabci, pri čemer so le-ti zmagali in uplenili francoske puške.

Usoda Viljema.

LDU Pariz, 21. jan. (DunKU.) Kakor doznava »Daily Chronicle« iz diplomatskega vira, bo nizozemska vlada z ozirom na nizozemski zakon, ki dopušča izročitev samo rojstni državi, odklonila izročitev bivšega nemškega

cesarja Viljema. V tem primeru je mogoče, da se bodo zavezniki zadovoljili z enostavno internacijo Viljema na Holandskem s pogojem, da bo užival samo omejeno prostost.

Politične novice.

»Domovina« in židovski verižniki. G. dr. Žerjav čuva z ostrim in strogim očesom nad dobrobitjo države. To dokazujejo vsak dan bele lise v »Večernem listu«. Zato je pa seveda njegovemu glasilu dovoljeno, da pljuva na vse, kar ni »demokratsko«. Včerajšnja »Domovina« piše: »Naši klerikalci so v času, ko je bil dr. Korošec minister za prehrano, podpirali verižnike in tihotapce v največji meri.« Dejstvo je: da so bila takrat živila cenejša kot danes; da se je dr. Korošec takrat strašno zameril liberalnim korupcionistom, ko je dal zapreti celo vrsto verižnikov v Banatu. — Nadalje piše mladoletni Žerjavov listič: »Radovedni smo, kam je šla provizija... Slišimo, da v tisti klerikalni volilni fond, katerega je podprl verižnik Pollak z milijoni.« — Demokrati so očitno navajeni na provizije; sodijo vse druge ljudi po sebi in bi z lažmi radi odvrnili pozornost od korupcije, ki cvete v njihovih vrstah. Vprašamo samo g. dr. predsednika, kaj bi napravil, če bi mi po metodi njegovega glasila trdili: »Radovedni smo, kam pošiljajo Italijani svoje podkupnine... Najbrže v volilni fond J. D. S., ki ga je Centralni Sindikat verižnikov podprl z milijoni.«

»Umazana sredstva. Demokrate silno boli, da prinašamo gola dejstva in dokumente, ki neizpodbitno dokazujejo vso vladno korupcijo. »Državotvorna sol Jugoslavije« je pa tako neslana, da hoče z lažmi paralelizirati porazen učinek dejstev, ki jih priobčujemo. Tako trdi »Domovina«, da je v času, ko je bil dr. Korošec minister za prehrano, »znani židovski trgovec Grummer dobil dovoljenje za izvoz 16 vagonov žita v Nemško Avstrijo.« Izvoznice daje samo minister za trgovino, dr. Korošec izvoznice sploh ni mogel dati. Minister trgovine je pa tedaj bil pristaš »mogočnice JDS« dr. Veljkovič.

»Kulturni boj.« »Domovina« je dne 15. januarja pisala: Kulturni boj je potreben za gospodarski napredek, za javno moralo in — vero. — Dr. Gregor Žerjav pošilja pa listom komuniste, kjer pravi, »da se izživa v naši mladi državi kulturni boj. Vlada bo proti nadaljnjemu hujšanju v tej smeri prisiljena energično nastopiti.« Nudi se vam lepa prilika, g. predsednik. Da, le energično udarite po svojem detetu, gospod zaščitnik napredka, javne morale in — vere!

»Sleparstvo samostojnih. Poročali smo že, da so samostojni v Komendi ponoči pobirali podpise za kandidatsko listo pri občinskih volitvah. Sedaj smo prejeli poročilo, na kak način so skušali oslepariti za podpise. Prigovarjali so jim tako-le: Brez skrbi bodi in podpiši, saj so me kaplan poslali; podpiši, župan nima časa, je pa mene poslal; prijatelj za ljudsko štetje gre; podpiši, gre za lončarsko zadrugo; dekle, manj davka bo, kar podpiši, se mi mudi; ti si revež in reveži moramo skup držati (tako je govoril bogataš), pretekli teden bi moral v Kamnik iti, pa nisi šel, je vseeno, kar tu podpiši itd. — Predsednik deželne vlade, g. dr. Žerjav je dal aretirati občinskega tajnika v Cerkljah; zakaj, nihče ne ve. Vemo le to, da so dejanja, ki jih navaja »Domovina«, ali neresnična ali pa zavita. Vemo pa tudi, da je g. Marincšek poštenjak od nog do glave in odločen pristaš V. L. S. Ako je g. dr. Žerjav pristaš tiste bivše avstrijske struje, ki je dala naše ljudi aretirati zaradi političnih »deliktov«, potem ga opozarjamo, naj bo vsaj dosleden tudi pri svojih pristaših in se ozre vsaj z enim očesom na resnične delikte samostojnih v Komendi. Njegovi orožniški organi so jako agilni in jim ne bo težko izslediti vseh samostojnih sleparij in njenih povzročiteljev. Ako pa tega ne stori, mu svetujemo, da takoj odstopi, preden se bo v našem ljudstvu omajala zadnja troha prepričanja, da živi v ustavni državi, kjer se deli pravica po zakonih vsem državljanom.

»Nadstranka.« Iz Semiča se nam poroča: Pred volitvami so se vedno rastle nove stranke kot gobe po dežju, ki so pa tudi kot gobe kmalu izgubile. Tudi pri nas v Semiču nekaterim ljudem še ni bilo dosti strank, zato so dne 18. t. m. sklicali pred cerkvijo ustanovni shod nove stranke, ki pa še ni krščena — rekli bi ji višji stranka ali nadstranka. Spraviti hoče vse dosedanje stranke pod en klobuk, kjer bi živele med seboj v najlepši ljubezni. Izključuje le vse izobražence, ki se jih boji. Da je nova nadstranka jako strpljiva, da ji je res le za slogo, kaže tudi to, da se za enkrat nič ne brani, da so njeni člani lahko mirno tudi naprej organizirani v svojih dosedanjih strankah, kam bo pa svoje dvostrankarje končno zapeljala, ali kateri stranki bo pripadal njen bodoči poslanec, ali bo morda ustanovil svoj lastni klub — tega nihče ne ve. — Ljudi ni še dosti zmešala vojska in liberalna »Samostojna kme-

tjska stranka«, treba je še nove nadstranke, da bo to delo bolj temeljito. — Somišljeniki kmetje, ne dajte se motiti! Organizirajte se vsi v svoji stanovski organizaciji Kmetjski zvezi, ki edina stoji na trdnem krščanskem stališču in bo edina kot mogočna kmetjska organizacija mogla uspešno braniti naše koristi.

»Uspeh dr. Kukovca.« »Nova Doba« prinaša 20. t. m. uradni komunikate o valutni reformi in pristavlja: »S tem je torej stvar rešena, v obče pravično... Danes, ko je valuta rešena, lahko povemo, kdo si je iztekel za isto največjih zaslug. Težka naloga, ki jo je obvladal naš demokratski minister dr. Kramer vključ vsem nasprotovanjem klerikalcev in stališču ministra Veljkoviča, je rešena v prid naši kroni, v prid srečnejše bodočnosti ljudstva in nove države. Jugoslovanska demokratska stranka ostala je od prvega hipa, ko se je izrekla za čuvanje krone, temu sklepu zvesta ter ga po svojih članih-voditeljih, ministru dr. Kramerju in z zemljanoostjo predsednika vlade za Slovenijo dr. Žerjava srečno rešila. Na tem ne spremeni še tako bevkjanje naših nasprotnikov, niti njih poskus, okriti se za zaslugami, nicesar. Za njih je nastopil čas velikanskega razočaranja, mi pa brez samohvale lahko s ponosom gledamo na uspeh naše JDS. Ljudstvo samo pa naj sodi! — Potem, ko se je vedno dobro informirani in marljivi zastopnik v valutni komisiji dr. Brezigar nesmrtno blamiral, prihaja za njim »Nova Doba«, glasilu dr. Kukovca. Mi smo tega že vajeni, da predsednik JDS, ki v svojih ginljivih uvodnikih tako rad zajaha državotvornege pegaza, vidi v svojih blamažah uspehe. A da se bo 20. t. m., potem ko je dr. Tavčar tudi že najbolj omejenim odkril skrivnosti valute, še hvalil s takimi uspehi — tega res nismo pričakovali. Nulla dies sine linea — ni dneva brez blamaž! — Stvar ima pa tudi prav resno plat! Ministrstvo v Belgradu je takih slavošpevov, ki jih beremo še danes v »Novi Dobi« in »Domovini«, brez dvoma zelo veselo in bo prepričano, da stoji za tema listoma velik del naroda. Kdo pa bo danes v Belgradu verjel, da je predsednik JDS osamljen in da ves narod o valutnem vprašanju drugače misli kakor »Nova Doba« in »Domovina«!

»Ženske v agrarnih odborih. Ministrstvo za agrarno reformo je za nove agrarne odbore, v katere se bodo vršile volitve prihodnji mesec, priznalo aktivno in pasivno volilno pravico vsem ženam, ki samostojno vodijo svoje gospodarstvo.

»Gorica. Še je v spominu odločni nastop goriških slovenskih meščanov pri zadnjih občinskih volitvah. Le s pomočjo kompromisov z Nemci so takrat Italijani prepričali, da združeni Slovenci niso prodri v drugem in tretjem razredu. Za plačilo so Nemci dobili dva mandata v občinskem svetu. Do vojne z Italijo je mestni svet podajal udanostne izjave Avstriji, denunciral »srbofile«, prehrana pa mu je bila deveta brigada. Pod vodstvom slovenskega renegata, župana Bombiga, je zopet zavladal, ko je italijanska armada vkorakala v Gorico. Sedaj pa poroča »Goriška Straža«: »Te dni je odstopil goriški mestni svet, vsi goriški mestni očetje so odložili svoje mandate. Župan Bombig vodi mestne posle do novih volitev, ko stopi drug mož mestni upravi na čelo. Čemu se je to zgodilo, o tem ni prav za prav nič gotovo znanega. Znano je sicer, da sta med goriškimi Lahi dve struji, ki se več ai manj javno pobijata, znano je tudi, da Goriciani sami grme proti načinu mestnega gospodarstva in zlasti proti županu Bombigu, znano je tudi, da pametni in zmerni goriški Lahi obsojajo prenapeto in sovražno postopanje proti Slovincem, zlasti kar se tiče šol, toda čemu so se mestni očetje ravno sedaj razšli, to je javnosti danes še skrivnost. Pa bo prihodnost tudi to skrivnost razkrila in resnico pokazala. Nam ni celo nič mar, da je dosedanj mestni svet odšel, saj nam je ob vsaki priliki pokazal svojo sovražnost; a mi celo tudi dvomimo, da bi Gorica imela druge sposobne močje, ki bi umeli pravično vladati goriško mesto z dvojezičnim prebivalstvom.«

»Slovaška duhovščina proti razkolu. Slovaška duhovščina se je te dni sestala na konferenci, na kateri je protestirala proti ustanovitvi posebne narodne cerkve. Zlasti je prosvetovala proti naslovu česko-slovaška narodna cerkev, ker se razkolu ni pridružil niti en slovaški duhovnik.

Dnevne novice.

»Zastopniki U. S. Relieta, ki so prišli iz Amerike, da razdele darove ameriških Jugoslovanov, so sedaj zaposleni s tem, da obiskujejo razne družine, ki imajo svoje sorodnike, znanke ali prijatelje v Ameriki. Predno so odšli iz Amerike, so dobili na stotine pisem in naročil, kakšen mal dar in pozdrave, katere naj izroče na razne naslove po Sloveniji. Neizrečeno je veselje mamic, očetov, bratov in sester, ko dobe tako nenadoma poročilo od svojih dragih iz Amerike. Vseprek povprašujejo, kako se jim čudi v Ameriki, kako so

živeli med vojno, ako so zdravi itd. Solze hvalečnosti zaigrajo v očeh starih mamic, ko dobe od svoje ljubljene hčerke ali sina kak mal dar, kateri tako zelo prav pride v teh časih. Gospodje zastopniki so se izrazili, da jim je vsa skrb, katero so imeli s prenašanjem teh sporočil in darov, bogato poplačana, ko so videli vse to veliko veselje, katero so povzročili ti mali darovi iz Amerike. Koliko bo šele veselje, kadar pridejo zaboji, polni obleke in obuvala, v Jugoslavijo, kar se pričakuje enkrat koncem februarja.

— **Kranj.** Vabilo na redni občni zbor »Tiskovnega društva v Kranju«, ki bo v četrtek, dne 12. februarja 1920 ob 9. uri dopoldne v knjižnici »Ljudskega doma« v Kranju po določbah društvenih pravil. — V Kranju, dne 20. januarja 1920. — Anton Koblar, predsednik.

— **Iz Gorice.** Kako so malenkostni! Dne 11. t. m. je umrl g. dr. Ivo Novak, odvetnik ter odbornik pri mnogih naših go-riških zadrugah. Ena izmed teh zadrug je hotela počastiti njegov spomin s tem, da bi raz zadrugne hiše razobesila črno zastavo. Mislite li, da so to naši zadrugi dovoli? Ne. Gospod policijski komisar Contini je odvrnil: razobesite lahko italijansko trobojnico s črnimi trakovi, samo črne zastave pa ne smete! Tako daleč smo že prišli, da ob priliki smrti kakega naših zadrugnih mož ne smemo razobesiti niti črne zastave. Kaj bodo šele ko bodo absolutni gospodarji?

— **Nove plače za učiteljstvo ljudskih in meščanskih šol.** Z ozirom na pritožbe učiteljstva, da še ni pri poštini uradih izplačanih nakaznic za predjume po 1000 K, smo izvedeli, da je računski oddelek deželne vlade, oddelek za ljudske šole, storil svojo dolžnost ter že pred enim tednom nakazal predjume pri poštno-čerkovnem uradu. Da poštno-čerkovni urad še do danes ni izplačal nakazanih predjumov, je vzrok pri delegaciji ministertva financ, ki še ni dala čerkovnemu računu dež. vlade potrebnih vsot na razpolago.

— **Shod vojni invalidov** se vrši v nedeljo, dne 25. januarja 1920, ob pol 10. uri dopoldne na Jesenicah v prostorih gostilne Wergles na Savi, ter isti dan popoldne v Radovljici ob 3. uri v gostilni g. Kunstelj. Invalidi brez razlike stanu (častniki in moštvo) se pozivljajo, da se udeležijo gotovo tega važnega shoda.

— **Shod za vojaške vdove in sirote.** V Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 25. t. m., ob 9. uri dopoldne v prostorih restavracije »Zlatorog«, Gosposka ulica št. 3, shod za vse vdove in sirote padlih vojakov in častnikov. Vdove oziroma sirote se v lastnem interesu pozivljajo, da se gotovo brez izjeme udeležijo tega shoda.

— **Žitni zavod.** LDU, Ljubljana, 21. januarja. V zadnjem času se širijo po časopisju gorostasne in neresnične vesti o žitnem zavodu in njegovih dozdavnih manipulacijah pri izvažanju živil v inozemstvo. Odelek za prehrano objavlja vsled tega nastopne podatke v pojasnilni javnosti: Žitni zavod in druge aprovizacijske organizacije ter zasebni trgovci so v času od 26. maja do 15. nov. 1919 uvozili iz Vojvodine 50 vagonov moke, 759 vagonov pšenice, 81 vagonov rži, 96 in pol vagona ječmena, 354 vagonov ovsa, 955 vagonov koruze in 7 vagonov krompirja. Vse te tendenčne govorice o ogromnih količinah žita in moke, ki jih je baje izvozila Slovenija iz Vojvodine, so s tem ovržene. Slovenija v času od 26. maja do 15. novembra 1919 sploh ne bi bila mogla izhajati, ako ne bi bila dobila iz Reke in Trsta 560 vagonov ameriške moke. V omenjenem času je žitni zavod izvozil v Avstrijo vsega skupaj 21 vagonov koruze in 19 vagonov koruznih izdelkov, in sicer za kompenzacijo za sol. Ta izvoz se je izvršil na temelju pogodbe popolnoma legalnim putem. Da bo slika popolna, naj se še navede, da je Vnovčevalnica za živino in mast od 26. maja do 15. novembra 1919 uvozila iz Vojvodine v Slovenijo 20 vagonov masti, 2 vagona preka-enegega mesa in 1600 prašičev. Vse blago, ki ga je uvozila Vnovčevalnica, kakor tudi vse blago, ki ga je uvozil žitni zavod — izmislj onih 41 vagonov koruze ter 19 vagonov koruznih izdelkov — se je razdelilo na aprovizacije v Sloveniji.

— **Sreči se izogiba,** kdor ne kupi srečk dobrotelne efektne loterije. Pri žrebanju se bo razdelilo namreč 1317 dobitkov, a posamezna srečka stane le 2 kroni, kar dandanes pač ne pomeni veliko. Glavni dobitek bo vreden 20.000 kron. Čisti dobiček je namenjen sirotam, slepcem, invalidom in hiralcem. Naj nikdo ne zamudi ugodne prilike, da bi ne kupil vsaj par srečk najpoznejše do konca meseca, ker se žrebanje vrši že 3. februarja. Naj ne bo Slovenca, ki bi ne prinesel vinarja na oltar žrtvam vojne, ne glede na to, da mu sreča lahko povrne izplačani vinarj stotero ali tisočero. Srečke se kupujejo v vseh boljših trafikah in trgovinah, naročajo pa se tudi v loterijski pisarni, Ljubljana, Poljanski nasip št. 10.

— **Elektromonterji in elektrotehnik** se vabilo naj vpošljejo svoje na-

slove na tovariša J. Tomše in drug, elektroinštalater za luč in telefone, št. Vid nad Ljubljano št. 44 v svrhu informacije o ustanovitvi lastne stanovske zadruge, katere namen je ščititi in varovati koristi električarjev! Zadeva je važna.

Ljubljanske novice.

lj Čajni in zabavni večer v Ljudskem domu. Danes, 22. t. m. ob pol osmi uri zvečer se bo v Ljudskem domu vršil delavski čajni večer, ki ga prirede ljubljanske skupine JSZ. Vspored je naslednji šaljivi prizori (»Raztresenci« in razni kupletji), šaljiva pošta, srečolov ter prosta zabava. Vstopnice se dobe v pisarni Jugosl. strok. zveze, Jugosl. tiskarna, II. nadstr. Vstopnina za osebo 2 K. Začetek je točno ob pol 8. uri zvečer. Večer se otvori s šaljivim prizorom »Raztresenci«. Blagajna se odpre ob pol 7. uri zvečer. — Pridite vsi prijatelji kršč. delavske organizacije!

lj **Družabni klub** vabi vse svoje člane in po njih vpeljane goste k družabnemu sestanku v soboto, dne 24. januarja ob 8. uri zvečer na verandi hotela »Union«. G. dr. Fr. Stelč bo predaval o svojih doživljajih in vtisih iz Rusije. Po predavanju prosta zabava s petjem. — Odbor že sedaj opozarja na veliko predpustno plesno prireditve, ki se bo vršila dne 14. februarja t. l. v veliki dvorani hotela »Union« za člane ter vabljene prijatelje in goste družabnega kluba. — Predsednik.

lj »**Charleyevo teto**«, veseloigro v treh dejanjih, prirede šentjakovski Orli v nedeljo 25. januarja ob pol 8. uri zvečer v Ljudskem domu. Med odmori bo igral dijaški orkester. — Vstopnice se dobe od danes naprej v trgovini g. Češnovar, Stari trg 16, v nedeljo 25. jan. pa v šentjakobskem prosvetnem društvu, Sv. Florijana ulica št. 15.

lj **Občni zbor Cecilijinega društva za stolno župnijo v Ljubljani** se bo vršil v nedeljo 1. februarja ob enajstih v orglarski šoli (Poljanska cesta 4, II. nadstr.). Na sporedu sta poročila predsedstva in volitev odbora.

lj **Tov. filozofi!** Po naročilu, danem na sestanku 21. t. m. v Akad. menzi, sklicujemo sestanek vseh filozofov na petek, 23. t. m. ob 11. uri v zbornici dežel. dvorca. Zadeva važna, pridite vsi! — Čok Svobodni, stud. phil. — J. C. Žigon, stud. phil. — Trilar Janez, stud. phil.

lj **Begunke** volite opozarjamo ponovno, naj se zglase tekom tedna v Pražkovi ulici št. 3, I. nadstr. od 9. do 12. ure dopoldne. Volilno pravico imajo vsi oni 21 let stari begunci, ki so bili v Ljubljani policijsko zglasoni pred 1. februarjem 1918 in še tukaj prebivajo, kakor tudi vsi javni nameščenci, ki imajo ob razgrnitvi volilnih imenikov svoje fivališče v Ljubljani. Volilno pravico imajo dalje vse one begunke, ki so 21 let stare, prebivajo dve leti v Ljubljani in so dovršile kako osemrazredno ljudsko, kako meščansko ali štirirazredno srednjo šolo. Volilni upravičenci, ne odlašajte in pridite vsi! Rok se ne podaljša.

lj **Redarstvo — varnostna straža** še do danes ni prejelo povišanih plač za mesec december in januar. Kaj to pomeni, nam je neumljivo. »Samopomoč« imamo ter nas kliče, da naj gremo po moko, mast itd., kje pa vzeti denar? Odtegnili ste nam denar za premost in nekaterim tudi vse preveč prejete draginske doklade tako, da so dobili nekateri varnostni organi 1. januarja le par kron. Kako naj živi tak revež cel mesec, kaj hoče dati v usta, preden gre v službo? Če bi mogel živeti od trave ali smrečja, bi si že lahko pomagal, ker pa takih stvari človeški želodec ne prebavi, pozivljamo poverjeništvu, da nam takoj izplača zaostanke, ker lačen ne more nihče vršiti službe. — Prizadeti.

lj **Pevski zbor »Glasbene Matice«** priredi v soboto, dne 7. svečana plesni venček v Narodnem domu. Plesne slovenske narodne noče dobrodošle!

lj **Česká obec v Ljubljani.** Výbor zve vsechny členy na členskou schůzi konanou dne 26. ledna t. l. o 8. hod. več. ve skleněné verande hotela »Union«. Projednávatí se budou důležité otázky spolkové. Prání jednotlivých členů je předem ústně Prání jednotlivých členů je předem ústně ler, jednatel C. O. Lj. Metelkova ul. 1.

lj **Več verižnikov** je izgnal urad proti verižništvu, tihočaststvu in proti navijalcem cen iz države SHS.

lj **Nevarnega tatu** Matija Cerarja iz Domžal, ki je ukradel na Krtini meseca novembra t. l. kobilo in je osumljen tatvine več koles, je aretirala ljubljanska policija.

lj **Posebne vrste goljufija.** Leta 1860 rojena kramarica Sidonaja Šrajeva iz Ljubljane se je podala v Velike Lašče, kjer je nabirala, kakor je pripovedovala, za svete maše na Rakovniku. Iz nabiranih pol, katere so našli pri njej, je razvidno, da je nabrala 600 kron; nabrani denar je porabila za sebe, dobili so pri njej le še 50 kron,

vse drugo je med potjo porabila, dasi je tudi beračila in kradla.

Najnovejša poročila.

(Naše telefonsko poročilo.)

JADRANSKO VPRAŠANJE.

Belgrad, 21. jan. Predsednik mirovne konference Clemenceau je izročil šefu jugoslovanske mirovne delegacije Pašiću poslednje predloge Italije o rešitvi jadranskega vprašanja. Italija se odreka suverenosti nad Reko, opušta zahtevo o demilitarizaciji Šibenika, zahteva pa vso Istro, razen tega tudi otoke Vis, Lošinj in Pelagruž, avtonomijo Reke in Zadra. Dalje zahteva zase, naj se takozvana Wilsonova črta prekorači na dveh mestih, pri Reki in Trstu, tako da bi bila v neposrednem stiku z Reko in bi dobila tudi večje zaledje pri Trstu. Pašić je novi predlog italijanske vlade sporočil naši vladi. Radi tega se vrše ministrske seje pod predsedstvom regenta. Rezultat teh sej so instrukcije, ki so bile poslani našim delegatom in ki vsebujejo naše minimalne zahteve, izpod katerih ne sme naša delegacija popuščati. Ti sklepi so bili poslani po posebnem kurirju v Pariz. Dosedaj še ni znano, kako so formulirana ta navodila našim delegatom. Med belgrajskimi političnimi krogi se govori, da je popolnoma nemogoča dovolitev prekoračenja Wilsonove črte, ker nima nobene etnografske podlage.

PAŠIĆ O REŠITVI JADRANSKEGA VPRAŠANJA.

London, 21. januarja. Posebni poročevalec Reuterjevega urada je imel razgovor s Pašićem, ki je med drugim izjavil: Naša glavna želja je, da se najde rešitev, ki bi ne samo odstranila z dnevnega reda jadransko vprašanje, nego tudi ustvarila podlago za bodoče prijateljstvo med Jugoslavijo in Italijo. Kar se tiče Reke, moremo samo ponoviti, da je to pristanišče življenjskega interesa za našo deželo, ker je edini izhod na morje. Na vprašanje, ali se more ta zadeva rešiti potom kompenzacij, je odgovoril Pašić, da so Jugoslovani storiili že preveč koncesij, tako n. pr. glede vprašanja Wilsonove črte, po kateri bo dobila Italija 400.000 naših ljudi, ki stanujejo izven severno-zahodne meje Jugoslavije.

AMERIKA SOLIDARNA Z JUGOSLAVIJO.

Belgrad, 21. januarja. Brezžična brzojavka iz Lyona poroča, da je Wallace prejel od Lansinga depešo, da Amerika pristaja na novi načrt rešitve jadranskega vprašanja, ako ga sprejme tudi jugoslovanska delegacija.

PISMO DR. KOROŠČA FINANČNEMU MINISTRU.

Belgrad, 21. januarja. Predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec je poslal finančnemu ministru dr. Veljkoviću nastopno pismo: Ministrski svet je s sklepom od 14. t. m. 1920 odredil, da se izmenjajo 4 krone za 1 dinar. Ta izmenjava pomeni za posestnike kron veliko narodno gospodarsko oškodovanje. Ker sklep še ni izveden in je še mogoča izprememba, vas prosim v imenu Jugoslovanskega kluba in po njem zastopane V. L. S. ter Hrvatske pučke stranke, da ustavite izvrševanje omenjenega sklepa in da predložite končno veljavno izmenjavo obeh dosedaj obstoječih valut v rešitev narodnemu predstavništvu.

SOCIALISTI ZAHTEVAJO ODSTOP DR. ŽERJAVA.

Belgrad, 21. januarja. Slovenski socialisti zahtevajo, naj se dr. Žerjav odstavi od predsedstva pokrajinske vlade za Slovenijo. Ako se to ne zgodi, bo minister Kristan izstopil iz sedanje vlade, v kateri bi ostala le Korač in Bugšeg kot zastopnika celokupne jugoslovanske socialne demokracije. Socialistom bi bilo všeč, ako bi dr. Žerjava zamenjal dr. Ravnihar, ki je 19. t. m. došel v Belgrad. Govori se, da je minister Pribičević pripravljen ugoditi želji socialistov, ker se ne strinja z nesolidnimi političnimi metodami dr. Žerjava. Minister dr. Kramer se trudi z vsemi silami, da ostane dr. Žerjav na svojem mestu. Sodi se, da bodo socialisti vseeno še nadalje služili demokratom, tudi ako ostaneta Kristan in dr. Žerjav še vnaprej na dosedanjih mestih.

POSLANEC DR. MARKOVIĆ UMRL.

Zagreb, 21. jan. Včeraj je umrl v Zagrebu poslanec narodnega predstavništva, praktični zdravnik in špecialist za otroške bolezni, dr. Radovan pl. Marković, sin vseučiliškega profesorja dr. Frana Markovića. Spisal je svojedobno več popularnih del in je tudi Matica Hrvatska izdala svojčas njegovo popularno delo o otroški negi. Za prevrata je bil izvoljen za poverjenika zdravstva na Hrvatskem, pozneje je bil določen za poslanca v narodnem predstavništvu.

VPRAŠANJE NAJVIŠJEGA SODIŠČA.

Belgrad, 21. jan. V ponedeljek je došel v Belgrad slovenski poverjenik za pravosodje dr. Ravnihar. Gre za to, ali naj bo sedež najvišjega sodišča za bivše avstrijske dežele s sedežem v Zagrebu. Proti predlaganemu kandidatu za predsedniško mesto tega sodišča, dr. Babniku, so došle iz mladinskih krogov demokratske stranke denunciacije, ki mu očitajo avstrijanstvo. Dr. Ravnihar pa se z vso silo zavzema za dr. Babnika.

PRETISKAVANJE NOVIH BANKOVCEV.

Sarajevo, 21. januarja. Kakor doznava »Jugoslavenski list«, se bo pričelo za nekoliko dni v zemaljski tiskarni in v sarajevski tiskarni, ki je pod državno upravo, pretiskavanje novih dinarskih novčanov s kronsko vrednostjo.

DR. SLOKAR ZAMENJAN.

Belgrad, 21. januarja. Dr. Slokarja zamenja g. Maksimović.

POGOJI NAŠE VLADE V JADRANSKEM VPRAŠANJU.

LDU Pariz, 21. jan. (DunKU) Večina listov je v sporu med Jugoslavijo in Italijo na strani Italije in zahteva, naj Francija in Anglija podpirata italijanske zahteve in da se eventualno uveljavi londonski pakt. Edino L'Homme Libre se zavzema za Jugoslavijo in objavlja natančno besedilo včeraj predložene jugoslovanske note. Nota obsega naslednjih osem točk: 1. Jugoslavija se odpoveduje suverenosti nad Reko. Mesto se internacionalizira in diplomatično zastopstvo poveri zvezi narodov. 2. To velja tudi za Zader. 3. Otoke Lošinj in Pelagruž dobi Italija. 4. Italijanski prebivalci Dalmacije morejo optirati za italijansko narodnost, ne da bi pri tem zapustili ozemlje Jugoslavije. 5. Mednarodni dogovor naj štiti industrijska podjetja, ki so last Italijanov. 6. Jugoslavija se strinja z demilitarizacijo dalmatinskih otokov, toda s pogojem, da ostane Vis pri Jugoslaviji. 7. Nikake koncesije gledé Voloske in Opatije. 8. Albanija ostane neodvisna. Jugoslavija pa je pripravljena, podvreči se željam zaveznikov. (Italija zahteva delitev Albanije v severno in južno vplivno območje, pri čemer zahteva južne sere zase.)

ZA WILSONOV PREDLOG.

LDU, Belgrad, 21. januarja. »Pravda« poroča iz Pariza: Zunanji minister dr. Trumbić je izjavil dopisniku lista »Chicago Tribune«, da Jugoslovani vpoštevajo Wilsonov program in da je zato Nittijev predlog odbit. Lansing je protiven tudi onemu, kar se je poslednji čas popustilo Italiji.

PODPIS VERSAILLESKE POGODBE.

LDU, Belgrad, 21. januarja. »Pravda« javlja, da bo Njegovo Visočanstvo prestolonaslednik regent Aleksander ta teden podpisal versaillesko mirovno pogodbo.

REPUBLIKANSKA STRANKA.

LDU, Belgrad, 21. januarja. Mlajši klub republikancev, ki izdaja v Belgradu svoj list »Republiko«, se je spojil z republikanci, ki so pod vodstvom Prodanovića. Delovali bodo sedaj kakor ena stranka, imeli eno glavno glasilo in se zaeno udeleževali volitev.

PONUDBA PAPIRJA.

LDU Belgrad, 21. jan. »Belgrajski Dnevnik« javlja: Preko našega generalnega konzulata v Budimpešti je švedsko-mažarsko trgovsko društvo ponudilo naši državi 100 vagonov papirja v kompenzacijo ali pa za gotovino.

IZJAVA NOVE FRANCOSKE VLADE.

LDU Pariz, 21. jan. (DunKU) »Agence Havas« poroča: Ministrski svet je pod predsedstvom Milleranda odobril smernice vladne izjave, ki jo bo v zbornici prečital Millerand, v senatu pa L' Hopiteau. Glede zunanje politike izraza kabinet voljo ostati zvest politiki, ki jo Francija vodi v sporazumu z zavezniki. Versailska pogodba se mora izvesti popolnoma. V tem pogledu bo zveza narodov dragocen pripomoček. Glede notranje politike poudarja vladna izjava, da mora Francija nove davke prevzeti nase, da more plačati vojne stroške. Končno naglašja izjava, da se vlada ne bo vmešavala v verske zadeve. Ločitev cerkve in države ne pomenja vojnega stanja, marveč svoboden režim.

ŽELEZNIČARSKA STAVKA V ITALIJI.

LDU Rim, 21. januarja. (DunKU-Brezžično.) Glavni kolodvor v Rimu je od polnoči dalje vojaško zastražen. Danes dopoldne so se mogli odpeljati vsi vlaki, izjemši one, v Viterbo. V službo se je javilo dovolj osebja, vsled česar je vlada opustila namero militarizirati železnice. Iz pokrajinskih mest poročajo, da vozi večina vlakov, dasi z zamudami. Do poldneva se ni pripetil noben dogodek.

Orlovski vestnik.

Seja Orliške zveze danes ob 5. uri popoldne v Jugoslav. tiskarni, II. nadstropje. — Predsednica.

Vsem orlovskim odsekom! V sled preobilnega dela v tiskarni in knjigovodstvu nam je še nemogoče poslati odsekoma razne tiskovine, kakor smo že bili objavili. Razposlali bomo šele v ponedeljek, 26. t. m. Prosimo torej potrpljenja in uvaževanja razlogov.

Preglednic za januar ni treba pošiljati, dokler ne dobite novih in navodil glede izpolnitve. Prosimo pa, da potem takoj, točno!

Dopisnike »Mladosti« prosim, da mi pošljejo vse prispevke za štev. 2 in 3 najkasneje do 10. februarja. Posebno odseki naj store svojo dolžnost in napišejo poročila o svojem delu. Bratje, prostor v »Mladosti« je vsem na razpolago, povejte tam svoje misli, želje, graje itd. Glejmo, da bo »Mladost« res glasilo vseh Orlov, da bo v njej odsvit cele orlovske organizacije. Točnosti torej prosim in sodelovanja vseh! — Urednik.

Dilaški vestnik.

d »Zora« je kljub vsem tehničnim zaprekam sedaj vendar izšla. Prve tri številke, ki so izšle v skupnem zvezku kažejo jasno duševne sile nanovo orientiranega in okrepljenega jugoslovanskega krščanskega dijaštva, organiziranega v J. K. D. L. Prosim vse naše dijaštvo in vse naše prijatelje, da si list v obilnem številu naroče. Cena je 20 K, za dijače pa samo 10 K! — Uprava »Zore«, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

d »Luč«, Našega organizatornega gla-

sila »Luč«, je izšlo sedaj že 7 števil. List stane 12 K, za dijače pa samo 8 K, izhaja vsakega 5. in 20. v mesecu in se naroča pri upravi »Luč«, Zagreb, Kaptol 27. Naročite si »Luč«!

d Poverjeniki, ki so jih določile posamezne naše organizacije za »Zoro« in »Luč«, naj gredo sedaj pridno na delo in razširjajo oba lista. Vsak naš dijač mora biti naročen na »Zoro« in »Luč«. Naročajte in razširjajte v obilnem številu naša dva lista »Zoro« (znanstveno in leposlovno) in »Luč« (organizatorno) glasilo J. K. D. L., ki sta oba skupaj šele en sam list!

Gospodarstvo.

g Borzna poročila, LDU Curih, 21. januarja. (ČTU) Deviza na Dunaj 1.80, Berlin 8.00, Praga 7.40, avstrijska krona 2.00.

g Lesninarška zadruga v Šmarjeti v Rožu, Dne 18. jan. t. l. se je ustanovila po inicijati Gospodarske pisarne v Borovljah za Šmarjeto in okolico (Kočuho, Zavoz, itd.) »Lesninarška zadruga« v Šmarjeti v Rožu, v obliki omejenega jamstva. V nje vodstvu, t. j. načelstvu, nadzorstvu in razkodništvu so sledeči člani: Jožef Korenjak in Andrej Ogris iz Šmarjete, Ignacij Korenjak, Matevž Veračnik, Valentin Božič (Woschitz), Valentin Ogris, Ivan Olinovec, Jakob Ogris, vsi iz Kočuhe, Anton Korenjak, Nikolaj Korenjak iz Zavoz. Vodstvo te zadruge, kakor dosedanj zadrugi so možje našega mišljenja, vsled česar je treba, da se vsi nakupovalci lesene robe odslej dalje obračajo edino na navedeno zadrugo, tedaj ne na posamezne sodarje in druge lesinarje.

g Dalmatinski premožniki. Veliko pomanjkanje premožja in prometne težkosti so prisilile Dalmatijo, da začne s kar najintenzivnejšim delom v svojih premožnikih. Otvorjen je rudnik v Sinju, potem en rudnik med Sinjem in Vrško. Najlepši uspeh je pokazal rudnik v vasi Ruda, iz katerega se dnevno izvozi deset vagonov premoga. Da zadostijo potrebam teh premožnikov, so zgradili ozkotirno, 17 kilometrov dolgo železnico.

g Kmetjska strokovna organizacija v avstrijski Štajerski, 15. t. m. se je vršilo v Gradcu zborovanje podružničnih načelnikov Štajerske kmetijske družbe. Na dnevnem redu je bilo vprašanje o času primerne preosnovi kmetijske strokovne organizacije. Sklenili so, da naj bi enotno vodila celokupno delo za pospeševanje kmetijstva. V novo organizacijo se morajo sprejeti tudi poljski delavci. Organizacija bi imela tri odseke: kmetijskega, gozdarskega in delavskega. Za ureditev delavskega vprašanja je treba starostnega in nezgodnega zavarovanja, preskrbe primernih stanovanj, priobližkov, da se omogoči ustanovitve lastne družine, vzgoje za kmetijski poklic, obveznosti za obiskovanje nadaljevalne šole in nedeljskih tečajev. — V minoletem letu se je število podružnic štajerske kmetijske družbe zvišalo od 93 na 280, število članov pa od 14.000 na 30.000.

Kdo kaj ve o Antonu Lazar, Podgorice 28. Pogreša se že od 1918 l., avgusta meseca. Služil je pri c. in kr. trdnjaviški

artiljerijski polk 7., I. nadomestna stotinja, Trostgasse, X. okraj, Dunaj. Kdor bi kaj vedel naj sporoči pisмено proti nagradi njegovemu očetu, Janezu Lazar, Podgorica 28, pošta Dol pri Ljubljani.

Dobrodela efektna loterija

društva »Dobrodelnost« v Ljubljani

u koristi sirot, slepcu, invalidov in hiralcev. 1312 dobitek v skupni vrednosti 80.000 K.

Glavni dobiček v vrednosti 20.000 kron.

Srečka 2 kroni. Srečka 2 kroni.

Srečke se naročajo v loterijski pisarni v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10.

žrebanje bo 3. febr. 1920 ob 6. uri zvečer.

Spomnite se naših ujetnikov!

Klektane čipke, večja množina se odn. Naslov v upravn. listu pod št. 235.

Mlada mati z dojenčkom išče skrbno, dobro gospodinjico

ki bi ju vzela v popolno oskrbo. Blagohotne ponudbe z navedbo zahtev pod »Do enčak 1920« na upr. Slovence, 230

Vino nudi Ivan Ogris, Lavrica pri Ljubljani.

Gospod išče

meblovano sobo s hrano. Cenjene ponudbe na »M. M. Novomesto, pošto ležeče.«

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in živci vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-fluid! Bodete se čudili! 6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici 27 K.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-kroglice! 6 škatlic 12 K. Prava zelodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 12 K. — Omot in poština posebej, a najceneje. — Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 134, Hrvatska. A

Učenec se takoj sprejme na tri leta, v starosti 16 do 18 let pri gosp. Anton Marčić, usnarj Slov. Bistr. ca Obloka in hrana preskrbljena.

Knjigovodja,

zmožen ameriškega knjigovodstva in bilance, se išče. — Plača po dogovoru. Nastop takoj. Ponudbe na družbo »IMPEX«, Ljubljana.

V stalno službo se sprejme oženjen

delavec

kateri bi imel vsaj dve hčeri za lahko delo (starost vsaj 16 let). Plača po dogovoru in stanovanje zastoj. Vpraša se pri d. d. Triglav v Šmarci pri Kamniku.

Primitite tatú!

Odda se služba

stenografinje

v poštev pride le izvežbana moč; dalje

knjigovodje

oz. knjigovodstvenje kod pomožna moč. Ponudbe s priporočili naj se pošljejo na spodnji naslov.

Kupi se stara

trg. oprava

vsake vrste, tehtnice, uteži i. t. d.

Ponudbe na I. ljubljansko delavsko konzumno društvo, Kongresni trg 2.

Knjigovodja

se išče za tovarno usnjo. Zateva se popolno znanje dvojnega knjigovodstva, samostojnega vodstva pisarne in znanje slovenskega in nemškega jezika. Prednost imajo oženjeni in tudi srbo-hrvaščine zmožni. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Ponudbe in poizvedbe na upravn. listu pod št. 203.

Sprejmeta se takoj dva pridna zanesljiva in trezna

hlapca

k boljšim konjem, proti dobri hrani, oskrbi, ter visoki plači.

Ponudbe na:

Emonska cesta št. 8/I., pisarna.

Ravno tam se sprejme tudi dobro izvežban

trgov. sluga.

Zelim v najem

hišico ali vilo

dobro ohranjeno, s približno 4-5 sobami, če mogoče vsaj deloma meblirane, s pečmi, z vrtno zelenjavo, eventualno nekaj polja ali travniki. Tudi manjše posestvo. Zdrav, miren, suh kraj, odkoder ni več kot kakšni dve uri do Ljubljane z železnico. Najem takoj, ali kasneje, najraje za daljši čas primerno dve leti. Ponudbe pod »Zanesljiv najemnik 257« na upravo lista.

Kupujem vsako množino kož od d. v. jih zajcev ter plačujem po najvišji dnevni cen.

6311 IVAN BERNIS (30) klobučar v Visnji gori.

Kupuje se o dobro ohranjeni

šivalni stroji in stojala

Ponudbe na Jos. Petetinc, Ljubljana

Sprejmeta se takoj za detaljno trgovino velikega podjetja na Koroskem

2 samostojna pomočnika

mešane stroke.

Kje, pove upravn. listu pod št. 232.

Proda se okrog 800 m³ lepih, suhih

bukovih drv.

Ponudbe samo za vso množino. Cena po dogovoru. Več se izve pri Gruden Stefan, Kregarjevo 15 pri Kamniku. 233

Več hiš v MARIBORU

in večje tovarniško poslopje je naprodaj. — Pojasnila daje Tehnična pisarna Ing. D. Gustinc, Ljubljana miklošičeva cesta 18.

Sladna kava

znamka

„VARDAR“

v zavrtkih po 1/2 in 1/5 kg.

Tovarna:

Jovo Gigović - Nova Gradiska

Zaloga za Slovenijo:

Podružnica Jovo Gigović

Maribor, Glavni trg 21.

Kontoristinja

z nekaj prakse, večša slovenskega in nemškega jezika, strojepiska, se sprejme za tovarniško podjetje na deželi. Ponudbe pod »Stalno« upravi.

Karbidne svetilke

v najrazličnejših izdelavih in velikostih se daje po zmernih cenah pri torčki

SUETLA, Ljubljana, Mesni trg št. 25.

6377

Šivilja

sprejme delo na domu. Izvršuje po najnižjih cenah. Naslov pove uprava pod št. 256.

V našem dam. modern

valjični mlin

tik pred vojno dovršen. Gonilna moč: Vodna turbina s konstantno vodno močjo; znelje približno 4 vag. na teden. Vpraša se pod »konstantna vodna sila 165 na upravo Slovence«

Vreče

vsake vrste in v vsaki množini kupuje vedno ter plačuje najbolje trg. firma J. Kušan, Kranj, Gorenjsko.

SODI

od 50 lit. naprej se kupijo v vsaki množini. Pismene ponudbe na upravn. listu pod »SODI 254«.

Zanesljivega

mlinarja

išče

Kolinska tovarna Ljubljana.

Sodar

marljiv in pošten, ki bi pomagal tudi v kleti se takoj sprejme. Pismene ponudbe na upravn. listu pod »Posten 255«

Tužnim srcem naznanjamo prežalostno vest, da je naša preobra mamica, oziroma sestra in teta, gospa

Terezija Lončar

posestnica na sv. Martina cesti 18

danes v torek 20. t. m. ob pol 9. uri zvečer, po kratki, zelo mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb je v četrtek ob 3. uri popoldan iz hiše žalosti

Martinova cesta 18 na pokopališče k sv. Kržu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Petra. — Priporočamo jo v pobožno molitev.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1920.

Žalujejo: Franc Lončar, sin, Jurij in Matija Pribošič, brata Vincenc, Antonija, Franciška, Ivan, Josip, Abla, Franc, nečaki in nečakinje.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod.

Vsemogočnemu je bilo ljubo poklicati predse našega nadvse ljubega, zlatega soproga, očeta, starega očeta in tasta, gospoda

ANTONA SKERL

bivšega cestnega mojstra in posestnika iz Gorlice

po kratki in mučni bolezni dne 20. t. m. ob pol 5. uri popoldne.

Pogreb predragega blagopokojnika se vrši v petek, dne 23. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti Sp. Šiška, Žibertova ulica št. 227 na pokopališče v St. Vidu nad Ljubljano.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1920.

Karolina Skerl roj. Mauer, soproga.

Angela, poroč. Nebesař-ova, Antonija, Karla, Zoran, Helena, Ana, Stanko, otroci.

Vladimir Nebesař, zet. Mařenka, vnukinja.

Mestni pogrebni zavod.